

Večernik

»JUTRA«

Leto IV. (XI.), šte. 25

Maribor, petek 31. januarja 1930

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Šestletne diktature na Španskem

je konec. Primo de Rivera je bil prisiljen se umakniti, kralj Alfonz sam je z odločno gesto napravil preokret v smeri obnove ustavnosti in parlamentarnega režima.

Dne 13. sept. 1923 je takratni generalni kapitan Katalonije, general Primo de Rivera, v posebnem manifestu dal izraza splošnemu nezadovoljstvu radi ponesrečene vojne v Maroku in radi razdrapanih notranjepolitičnih prilik in je s pristankom kralja ustanovil vojaški direktorij, razpustil parlament ter razveljavil garancije ustave iz l. 1876. Skupno s Francijo je l. 1926 končal drago maroško vojno. Dasi je poskušal dvigniti materijalni in gospodarski položaj države, se je vendar v celi javnosti radi brezobzirne cenzure osovražil. Tudi se mu ni posrečil razvoj njegove stranke, patriotske unije, ki bi naj stopila na mesto starih strank. Vojaske direktorij je bil scier l. 1925 spremenjen v civilno vlado, sklicana je bila tudi neke vrste narodna skupščina s posvetovalno pravico. Vendar je neprestano naraščala opozicija, ki je ponovno uprizorila puče. Celo vojska, na katero se je opiral Primo de Rivera, se je od časa do časa zvezala z liberalnimi politiki Sanchezom Guerra in drugimi v boju proti Primo de Riveri. Tečaj pežete je zadnje čase baš iz političnih razlogov stalno padal, kar je vedno bolj ogrožalo režim Prime de Riveri in izsililo potrebo likvidacije diktature. Upal je, da bo sam vodil državo v nove ustavne razmere in da bo tudi sam vodil nove volitve. Toda nezadovoljstvo zlasti tudi v vojaških krogih je tako naraslo, da se je kralj odločil za drugačno rešitev in je odčagal Primo de Rivera.

Španski listi soglasno z zadovoljstvom komentirajo sestavo nove vlade pod generalom Berenguerom. Povdarjajo zlasti, da je glavni pogoj za povratek normalnih prilik v državi, da se vojska popolnoma izloči iz političnih borb. Povdarjajo tudi, da se Primo de Rivera ni umaknil, kakor je bilo prvotno razglašeno, iz gentlemenske dolžnosti, ker je videl, da nima zaupanja v vojski, ampak zato, ker je država v katastrofalnem finančnem položaju. Odstopil je, da ne doživi sam katastrofe, ki bi mogla in morala imeti najbolj katastrofalne posledice za celo državo. Veliki madridski list »Abc« ugotavlja, da ima Primo de Rivera velike zasluge, ker je rešil državo iz politične anarhije. Vendar pa je storil le svojo dolžnost, ako je sedaj odstopil.

Novi min. predsednik general Berenguer je izjavil, da bo čimprej dopustil zakonsko reorganizacijo starih strank in proglasil amnestijo vseh političnih krivcev. Tudi bodo vsenčiliščem in dijakom vrnene njihove stare akademске pravice. Ne more pa še izjaviti, kedaj bodo po splošni volilni pravici razpisane in izvršene nove volitve za zbornice in senat, upa pa, da v najkrajšem času. Treba pa storiti vse, da se položaj v državi

Španska se vrne v ustavno življenje

NOVA VLADA SPREJETA OD JAVNOSTI Z MEŠANIMI OBČUTKI. — PARLAMENTARNE VOLITVE MESECA JUNIJA.

MADRID, 31. januarja. General Berenguer je sestavil včeraj sledečo listo svojega kabineta: predsedstvo, zunanje in vojno ministrstvo general Berenguer; notranje zadeve general Mazo; mornariška admiral Pazvia; finance in gospodarstvo Arguelles; justico Estrado; javna dela Matos; prosveta vojvoda Alba in socialno politiko Sangueros Dolano.

V Madridu vlada mir. Novi ministrski predsednik general Berenguer je izjavil, da bodo, čimprej mogoče, politične stranke v smislu bivših zakonov reorganizirane in izvoljeni člani obeh zbornic po splošni volilni pravici. Vendar pa se ni hotel izraziti, kedaj se bodo vršile volitve. Kakor se zatrjuje, bo nova vlada vrnila študentom vse njihove dijaške pravice in izdala tudi dalekosežno amnestijo za politične in vojaške delikte.

MADRID, 31. januarja. Nova vlada je snoči ob 5. prisegla kralju. Takoj po prisegi se je vršila prva seja novega kabineta, na kateri je bil sestavljen končni program vlade. Kmalu po seji je bil objavljen komunike, ki naglašja, da se bo nova vlada potrudila, da čimprej vzpostavi normalno ustavno stanje. Izvršeni so tudi že vsi potrebni ukrepi za vzpostavitev reda in miru v državi. Komunike napoveduje tudi veliko politično in vojaško amnestijo. Politična orientacija novega kabineta se nagiblje k konservativizmu. Razen generala Berenguera, ki je bil v Maurovem kabinetu vojni minister, ter prosvetnega ministra vojvode Albe, sta tudi finančni minister Estrada in

mornariški minister Carvia zavzemala že zelo visoka mesta. Estrada je bil v zadnjem parlamentarnem kabinetu pred nastopom diktature generala Primo de Riveri državni tajnik, ne da bi se notranje-politično eksponiral.

Nova vlada je bila od španske javnosti sprejeta z mešanimi občutki. Dočim eni zatrjujejo, da je Berenguerova vlada, v kateri so 3 generali, samo nadaljevanje prejšnje diktature, pa pričakujejo drugi popolno likvidacijo diktature in takojšnjih tozadevnih ukrepov vlade. Vo dilni španski politiki pa so mnenja, da je kabinet Berenguer najslabotnejši kabinet na Španskem v zadnjih 25 letih. Zato tudi dvomijo, da bi bila ta vlada zmožna, da likvidira diktaturo.

V političnem taboru pa vlada nenavadno živahno gibanje. Vse politične stranke namreč računajo s koncem diktature in se že pripravljajo na obnovitev parlamentarnega in strankarsko-političnega življenja. Voditelji posameznih strank so že sklicali za prihodnje dni konference glavnih odborov, na katerih bodo podrobno razpravljali o političnem položaju. Vrh tega pripravljajo stranke, za katere je bila diktatura velika izkušnja, obsežne organizacijske reforme.

Kakor se zatrjuje v vladnih krogih, se bodo vršile volitve v parlament najbrže meseca junija. Parlament se bo v tem slučaju sestal septembra ali oktobra, prvič po šest let trajajoči diktaturi generala Primo de Riveri.

Bratomorno klanje na Bolgarskem

SOFIJA, 31. januarja. V neki kavarni v Svilengradu je prišlo snoči med gosti, pristaši Mihajlova in Protogerova do prerekanja, nakar se je kmalu pričelo splošno streljanje s samokresi. Tekom četrte ure je bilo oddanih nič manj kot 120 strelcev. Ko je prišlo vojaštvo, so se vsi udeleženci že razpršili na vse strani. Na bojišču je ostal mrtev pristaš Mihajlova, Filipov, dočim so Razkolnikova, pristaša Protogerova, prepeljali težko ranjenega v bolnico in je njegov položaj brezupen.

Banditi pognali hišo v zrak

CHICAGO, 31. jan. Preteklo noč so se dogodili tu zločini, ki so brez primere v kriminalistiki. Lastnik nekega podjetja s kolonialnim blagom je že dalj časa dobival grozilna pisma od neke tolpe, da ji mora izplačati 5 tisoč dolarjev, sicer ga ubijejo. Ker se ni uklonil, so pognali zločinci preteklo noč njegovo hišo v zrak. Eksplozija je bila tako močna, da se je trinadstropno poslopje porušilo do tal.

normalizira. Pričakovati pa je pri novih volitvah nedvomno težkih bojev, ker se pripravljajo nanje s polno paro tudi Primo de Rivera s svojo patriotsko unijo. V sredo zvečer je imel v klubu unije govor, v katerem je izjavil, da bo sedaj razvil še večjo delavnost nego kedaj poprej. Za časa diktature si je stekel iz-

Pri tem je bilo osem oseb ubitih, 20 težko oz. lahko ranjenih.

Drugo bombo so našli v garaži nekega sodnika, ki je običajno zločince zelo strogo kaznoval. Peklenski stroj pa so še pravočasno odkrili in uničili. Trije drugi peklenški stroji so bili položeni še na raznih drugih krajih, vendar pa njih eksplozija ni zahtevala človeških žrtev.

Istočasno so bili izvršeni trije umori. V nekem avtomobilu so našli soprog nekega znanega trgovca in šoferja mrtva. V neki beznici pa so čikaški zločinci umorili enega svojih poglavarjev. Vsi zločini so še popolnoma nepojasneni. Med prebivalstvom vlada silno razburjenje.

Švedska kraljica na smrtni postelji

RIM, 31. januarja. Švedska kraljica, ki se stalno muči v Rimu, je smrtno nevarno zbolela. Splošni telesni oslabeost se je pridružil sedaj še nezadostno delovanje srca in težko kašljanje. Zdravstveno stanje kraljice je po mnenju zdravnikov brezupno.

kustva, ki jih bo vedel uporabiti, čim pride zopet na vlado.

Te izjave kažejo, da se Primo de Rivera ne smatra stalno izločenim iz javnega življenja in da je pričakovati v državi tekem bodočih mesecev hude boje med skrajno desnico in skrajno levico.

Dva in pol milijona brezposelnih v Nemčiji

BERLIN, 31. januarja. Število brezposelnih v Nemčiji znaša že skoro dva milijona in pol, znatno več kakor v Veliki Britaniji.

Ureditev dvolastništva in obmejnege pasu v Prekmurju

Po nedavno sklenjenem sporazumu med našo kraljevino in med Madžarsko, stopijo dne 1. aprila v veljavo nove določbe o ureditvi dvolastništva in obmejnege pasu vzdolž vse meje, to je tudi prekmurske. S tem bo končno rešeno vprašanje, ki je tvorilo za obmejno prebivalstvo vsa ta leta veliko oviro. Prehod meje bo dvolastnikom dovoljen s posebno legitimacijo brez vseh nadaljnjih formalnosti, s seboj pa bodo smeli nositi tudi vse za obdelovanje zemlje potrebno orodje ter hrano za čas dela, ne da bi jim bilo treba plačevati carino. Prav tako bo vsake carine prost tudi prenos ali prevoz dvolastniških pridelkov, bodisi iz našega državnega obmejnege ozemlja na madžarsko ali narobe. Dvolastniški pas bo širok po 15 km na vsaki strani meje, tako da bo vanj spadal pretežni del vsega Prekmurja. V tem pasu bodo tako n. pr. tudi Črenšovci, Beltinci, Murska Sobota, Puconci, Mačkoveci, Bodonci in Pertoča, dočim bo tvorila na madžarski strani mejo obmejnege pasu na vzhodu po večini reka Krka, posebno v srednjem toku, severno pa bo šla vzhodno od Szatte, Pankacza, Kis Rakosa, Raba-Gyarmata in ob rebi Rabi mimo St. Gotharda do avstrijske meje nad Dolnim Senikom. Isto širino in isto ozemlje bo pa obsegal tudi obmejni pas za prehod s propustnicami, vendar pa bo ta prehod omejen in pod kontrolo obmejnih organov. Ureditev dvolastništva in obmejnege pasu bo v gospodarskem oziru gotovo vzbudila splošno zadovoljstvo, treba pa bo vendar paziti, da Madžari obmejnih ugodnosti ne bodo zlorabljali v svoje politično-propagandistične namene. Prav posebno pa bo treba posvečati skrb akcij sombotelske iredentistične centrale za zapadno ozemlje, ki se je že doslej posluževala vseh mogočih načinov in sredstev, da je širila med našim prekmurskim ljudstvom najrazličnejše lažnjive alarmantne vesti o predstojeci spremembi meje, o razmerah v naši državi itd. —

Dobava smučarskih čevljev.

Dne 7. februarja se bo vršila pri tendanturi komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 600 parov smučarskih čevljev. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjeni komandi.)

Poskušen vlom.

Ko je slaščičar Ludvik Uhler v Stolni ulici danes zjutraj ob pol 8. prišel v trgovino, je opazil, da je nekdo ponoči skušal vlomiti v izložbeno omarico. Očividno je pa bil moten. Poškodovan je ključavnico in razbil šipo. Škoda je krog 100 Din.

Koliko nezakonskih otrok so Angliji pustili v Porenku?

Ko so angleške čete evakuirale Porenje, je svetovni tisk prinesel vest, da so angleški vojaki pustili tam 15.000 nezakonskih otrok. Sedaj se objavlja službeno, da jih je samo 1000. Za otroke bosta skrbela nemška vlada in angleški generalni konzulat v Kölnu.

Slovenske izseljenke

NAŠE SLUŽKINJE. — SLOVENKE V NEMČIJI, FRANCIJI IN BELGIJI. —
AFRIKA, AMERIKA IN AVSTRALIJA.

Poleg moških so se v tuje dežele izseljevale vedno tudi naše ženske, posebno dekleta. Slovenske služkinje so bile že v prešlih dobah znane po vseh večjih mestih notranje Avstrije. Tisoči so jih odhajali na Dunaj, v Gradec itd., a velik je bil odtok slovenskih služkinj tudi v Zagreb, na Reko in še dalje doli na vzhod in jug. Trst sam jih je požrl brez števila in nepregledna je vrsta Slovenk, ki so se odtujile svoji domovini, svojemu narodu in jeziku. Najbolj sistematično pa so se nekoč izseljevale Slovenke s Primorskega, ki so kakor Lepa Vida odhajale za srečo čez morje. V Egiptu, posebno v Aleksandriji in v Kahiri so nastale cele kolonije Slovenk in še danes jih je tam krog 5000.

Povojna doba je smer izseljevanja slovenskih deklet spremenila. Iz svobodne Slovenije odhajajo posebno na vzhod in jug naše države. V Zagrebu, Beogradu, Sarajevu itd. jih je na tisoče, a najdemo jih tudi sicer prav povsod v Jugoslaviji, doli do Gjevrgelije, Cetinja in na vzhodu do Zaječara, Vršca, Velikega Bečkereka in Subotice. Korošice v Avstriji odhajajo v Celovec, Beljak, Inmost, Solnograd, Gradec in na Dunaj. Primerke v Italiji pa se zatekajo še vedno v domača mesta in v Egipt, a vedno bolj se množi njihovo število tudi v Vidmu, Benetkah, Padovi, Mantovi, Firenci, Milanu, Piemontu in celo v Genovi. Nekatere pa so v zadnjem času pričele odhajati tudi v Rim, Neapelj in še dalje doli na jug Italije. Kakor po vsej Jugoslaviji, tako najdemo Slovenke torej tudi po vsej Avstriji, Italiji in Madžarski, kamor se izseljujejo predvsem Prekmurke. Samostojni odtok Slovenk pa se v najnovejšem času usmerja tudi že v Francijo, Belgijo in celo v Španijo, preko morja pa v Urugvaj v Južni Ameriki, kamor je od 1. januarja l. 1928 do sedaj odpotovalo preko 300 Slovenk samo iz mariborskega okrožja, pretežno iz Prekmurja.

Vse to so naša dekleta, ki odhajajo v svet sama, brez zveze z moškimi izseljenci. Nič maniše ali na celo še večje je število onih, ki se selijo za moškimi ali vzporedno z njimi. Na prvem mestu je treba tu omeniti Združene države Severne Amerike. V njih je danes po precej zanesljivi statistiki nad 252.000 slovenskih izseljencev in njihovih potomcev in polovico tvorijo prav gotovo žen-

ske, bodisi da so žene izseljencev, samostojne izseljenke ali pa hčerke, rojene že doma ali pa šele v novem svetu. Mimo Združenih držav imamo največ slovenskega ženstva na Westfalskem v Nemčiji, kjer so žene in hčerke naših rudarjev. Močno in naglo pa narašča v poslednjem času tudi število Slovenk v Argentini v Južni Ameriki, kamor se skupno z moškimi selijo iz slovenskih pokrajin Italije, deloma pa tudi iz Jugoslavije. L. 1928. se je iz Slovenije izselilo v tuje države, pretežno preko morja, 916 naših deklet in žena, če pa prištejemo k tem še one, ki so odšle v razne kraje naše države, vidimo, da jih je v tem letu zapustilo rodno grudo znatno več kakor 1000. Vseh Slovenk, ki so od l. 1918. do l. 1928. zapustile dom v Jugoslaviji, Italiji in Avstriji in odšle v tujino, je skoraj 20.000. Vštete pa pri tem niso prekmurske sezonske delavke, ki odhajajo vsako pomlad na jug naše države, v Nemčijo, Francijo itd., in se na jesen večinoma zopet vračajo.

Kakor moške, tako najdemo torej tudi naše ženske povsod po svetu, po vseh kontinentih, celo tudi v Avstraliji. Dočim pa so naši moški izseljenci vsaj tam, kjer so bolj kompaktni, dokaj trdno organizirani, so izseljenke večinoma brez organizacij. Edina in najbolj trdna njihova organizacija, ki obstoja še iz predvojnih časov, je ona v Egiptu. V Združenih državah Severne Amerike so organizirane skupaj z moškimi, a imajo tudi svojo »Slovensko žensko zvezo« v Chicagu, ki ima nad 20 krajevnih organizacij. Ta zveza je bila ustanovljena že pred leti in izdaja tudi svoje glasilo »Zarja«, ki ga urejajo ga Julija Gottliebova. Predsednica zveze je ga Marija Prislundova. Društvo širi med ameriški Slovenkami prosveto s predavanji, gledališkimi prireditvami, pevskimi nastopi ter z ustanavljanjem knjižnic itd. V Nemčiji, Franciji, Belgiji, Argentini itd. so organizirane skupaj z moškimi, v kolikor so ti, posebno v Južni Ameriki, doslej sploh še organizirani, a za moralno podporo naših deklet so se v poslednjem času pričele ustanavljati organizacije tudi po mestih naše države, v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu itd., vendar na nas čaka doma in zunaj še veliko dela, da bomo do kraja uredili skrb za naše izseljenke, ki so te skrbi in podpore še vse bolj potrebne kakor moški.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Petek, 31. januarja. Zaprt.
Sobota, 1. februarja ob 20. uri »Netopir«. Premijera. Ab. B.
Nedelja, 2. februarja ob 15. uri »Grudi-ca«. Kuponi. Otroška predstava. — Ob 20. uri »Netopir«.

Ptujsko gledališče.

Ponedeljek, 3. februarja ob 20. uri »Radikalna kura«. Gostovanje Mariborčanov.

Celjsko gledališče.

Streda, 5. februarja ob 20. uri »Lepa pustolovščina«. Gostovanje Mariborčanov.

»Netopir« v marib. gledališču. Večno lepa in izredno vesela Straussova klasična opereta »Netopir« doživi svojo premijero v marib. gledališču v soboto 1. februarja. O njeni muzikalni vrednosti govoriti je odveč, saj jo prištevajo med komične opere in je še danes na repertoarju vseh gledališč. Upamo, da bo tudi v Mariboru postala pravi pravcati »slager«. Režira g. Skrbinšek, dirigira g. Herzig, nove dekoracije je izdelal gledališki mojster g. Božik, slikal g. Horvat, razsvetljavne efekte je oskrbel g. Herman.

Kralj in ministrski predsednik Udruženju rez. oficirjev v Mariboru.

Na brzojavne izraze udanosti povodom obnega zbora Udruženja rezervnih oficirjev in bojnikov v Mariboru je prejel predsednik društva, g. Jakob Per-

havec od ministra dvora sledečo kraljevo zahvalo: »Njegovo Veličanstvo kralj je sprejel z zadovoljstvom izraze udanosti, poslani imenom rezervnih oficirjev in bojnikov v Mariboru o priliki njihovega društvenega zbora. Ministrar dvora B. Jevtič.« — Pismo se je zahvalil za pozdrav tudi ministrski predsednik general Pera Živković, komandant dravské divizije pa je poslal sledeče pismo: »Z veseljem sem sprejel pozdrave, ki ste mi jih poslali in se zanje najsrčneje zahvaljujem. Vedno se rad spominjam našega prekrasnega jugoslovenskega Maribora, ki je toliko let uspešno kluboval ogromnemu pritisku germanizacije in je danes eden najvažnejših stebrov naše mile in velike domovine. Zavedajoč se, da so k današnjemu nacionalnemu in patriotskemu čustvovanju jugoslovenskega Maribora doprinešili največ naši vrli rezervni oficirji in bojniki, želim novemu odboru čim največ plodonosnega uspeha in ga pozivam, da vztraja v tem koristnem delu še naprej, v prosep naše ljubljene domovine in njenega hrabrega vladarja Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Živeli! Komandant, divizijski general, Sava Tripković.«

Ljudska univerza Apolo kino

VERDUN

največji francoski vojni film. Predvajan bo dne 1., 2. in 3. februarja 1930

Poslovanje pri carinarnicah.

Od 1. februarja poslujejo carinarnice vsakodnevno od 8.—12. in od 14.—17. ure popoldne.

Mariborski in dnevi drobiž

Krajevni odbor Rdečega Križa v Mariboru

je imel sinoči svoj letni občni zbor v planinski sobi hotela Orel. Udeležili so se ga večinoma zastopniki tukajšnjih oblasti, oba gg. sreska načelnika dr. Ipavica in dr. Hacin, prvi drž. pravdnik dr. Jančič, podžupan dr. Lipold, min. v p. dr. Kukovec, primarij dr. Čerňič, zastopniki pridobitnih krogov Pinter, Roglič, Minašnik itd. Predsednik g. dr. Jankovič je uvodoma poročal, da se je odbor od ustanovitve 1. junija lanskega leta v glavnem moral posvetiti zbiranju članov in zato še ne more pokazati kakšnih posebnih uspehov. Blagajnik g. dr. Kovačec je poročal, da je imelo društvo od ustanovitve pa do danes 40.666.94 Din dohodkov in le malo izdatkov, tako, da ima danes 39.218.34 Din imetja. Novi proračun za l. 1930 predvideva 14.200 Din dohodkov in istotoliko izdatkov. Odboru je bil dan absolutorij, nakar so se izvršile volitve novega odbora. Predsednikom je bil zopet izvoljen g. dr. Jankovič, za podpredsednika gg. min. v p. dr. Kukovec in dr. Jančič, za tajnika g. sreski san. ref. dr. Zorjan, za blagajnika g. bančni ravnatelj dr. Kovačec, za odbornike pa gg. župan dr. Juvan in podžupan dr. Lipold, gospe Maistrova, dr. Ravnikova in Šerecova, gg. Pinter, Kasper, Drago Roglič, dr. Marin, Minašnik, dr. Čerňič, dr. Karl Ipavica, dr. Podlesnik, prof. Fin in Rauter. Nadzorstvo tvorijo gg. san. svetnik dr. Novak, V. Grčar, H. Voller. Delegatom za oblastno skupščino Rdečega Križa v Ljubljani se je določil predsednik. Pri slučajnostih se je zlasti poudarjalo, da treba najti vire za izvrševanje društvenih nalog. Treba pa tudi cilje društva popularizirati, da ne bo javnost mnenja, da je Rdeči Križ kakšna vojna ali uradna institucija, ampak splošna svetovna dobrodelna organizacija. Tudi se je izrazila želja, naj bi Rdeči Križ sodeloval z drugimi društvi v Mariboru s prilično istimi cilji. Društvo bo poleg nabiralnega dne 9. febr. letos priredilo še eno večjo akcijo v svrhu dobave sredstev — za izpolnjevanje svojih nalog zlasti v cilju miljenja bede v našem mestu. Želeti je samo, da bi se široka javnost živjele zainteresirala za društvo in njegove cilje. Mi bomo s svoje strani pripomogli k njegovi popularizaciji.

Odprije Pohorja tujskemu prometu

napreduje z znatnimi koraki. Ruški konzorcij je moral sicer radi slabega vremena za enkrat dela ukiniti, čim pa bodo razmere dopuščale, bo nadaljeval z deli na izgradnji nove ceste iz Ruš k Sv. Arehu, o kateri smo svoječasno obširno poročali. Okrajni cestni odbor mariborski je za to cesto vnesel v svoj letošnji proračun četr milijona Din. Čujemo, da bo najmanj enak znesek vnesla v svoj letošnji proračun tudi banska uprava. Na drugi strani pa se delajo načrti za zgradbo nove okrajne ceste iz Hoč preko Reke k Mariborski koči. Banska uprava je že izdala nalog, da morajo inženjerji čimprej izdelati konkretne načrte. Ker bo tudi Mariborska koča zvezana z odcepkom ceste Ruše—Areh po grebenu s Sv. Arehom, je tekmo dveh let računati s tem, da bomo imeli Pohorje prekižano z novimi prometnimi cestami za osebni in tovarni promet iz Ruš proti jugu v Slov. Bistrico ter od vzhoda iz Reke preko Mariborske kočice naprej do Klopne vrha. Računamo lahko s tem, da bodo čez dve leti po vzhodnem delu Pohorja že sem in tja drdrali avtomobili, ki bodo pregnali turiste, želeče si miru v planinskem zatišju, dalje proti zapadu, k Ribniškemu jezeru in v konjiško Pohorje.

Nezgodna kronika.

V tvornici Hutter & drug v Melju se je sinoči pod znaki neznane bolezni zgrudila 25letna Amalija Ranerjeva iz Studencev. Z rešilnim avtom so jo prepeljali v bolnico. — Pri ključavničarski tvečki Vladimirja Šela si je 16letni vajenec Rudolf Bertonec pri delu poškodoval prste leve roke. Na rešilni postaji so mu nudili prvo pomoč.

Blaznico doblimo v Maribor?

Kakor čujemo iz zanesljivega vira, so razgovori glede zgraditve druge umobolnice v Sloveniji že tako daleč napredovali, da skoro z gotovostjo lahko računamo na zgradbo iste v Mariboru. K sedanjim objektom mariborske splošne bolnice bi se zgradili še trije novi: eden za umobolnico s prostorom za najmanj 60 oseb, drugi za oddelek za spolne bolezni, tretji za gospodarsko poslopje. Vsi trije objekti bi bili čim najmoderneje urejeni. Zadevni krediti — krog 11 milijonov dinarjev — so že zasigurani.

Avtobusna proga Poljane—Konjice.

Vsled izredno slabe ceste na progi Konjice—Vitanje vozi avtobus začasno po objavljenem voznem redu samo od Poljane do Konjice in obratno. Zopetna uvedba prometa na progi Konjice—Vitanje se objavi pravočasno v časopisih.

Žrebanje II. kola državne razredne loterije

se bo vršilo že 10. februarja 1930. Srečke za obnovev so že prispele in jih dobite v upravi »Jutra« in »Večernika« na Aleksandrovi cesti 13.

Koncert Glasbene Matice, 3. februarja

se bo vršil v proslavo 100letnice dr. Benj. Ipavca. Zbor zapoje več njegovih prav kratkih, a zelo srčkanih pesmi. Že prva »Pa sem jaz pičica« bo prinesla pravo slovensko-veselo razpoloženje v dvorano. In sledile ji bodo druge, nič manj prijetne za uho in srce. Teh pesmic ni mogoče drugje slišati, kajti le tu, ko naj pada Glasbena Matica vsaj malo sliko njegovega ustvarjalnega duha, bo imelo občinstvo priliko, da spozna in po delih ceni svojega rojaka. V svojih delih živi človek večno. Pridite, da čujete, kako pristrčno zveni naša pesem. Med drugimi zbori zapoje tudi ženski zbor dve ljubki skladbi in sicer Lajovčev »Mlado čarovnico« in Adamičev »Poj, petelin, zoro mi naznani«. Obe spremlja na klavirju članica-pevka gđ. Vera Pertotova, gojenka Glasbene Matice.

Pomiloščenje dveh na smrt obsojenih.

Dne 5. junija 1929 je bil pred mariborsko poroto obsojen v smrt na večalnih 30letni cigan Anton Horvat iz Tišine v Prekmurju, znan pod imenom »Bočkor«, ki je v času med 29. dec. 1920 in 2. jan. 1930 v Lipi pri Beltincih zadavil 24letno Uršulo Vincetič, svojo ljubico. Z Najvišjim ukazom od 7. nov. 1929 je bil pomiloščen na 20 let težke ječe.

Dne 20. sept. 1929 pa je porota obsojila na smrt Josipa Glasa iz Benkove pri Pregradi na Hrvatskem, ki je 19. marca 1929 v Žaklju pri Podlehniku izvršil roparski umor nad živinskim trgovcem Jakobom Širovnikom iz Lancove vasi pri Ptuj. Z Najvišjim ukazom od 20. tm. je bil sedaj pomiloščen na dosmrtno težko ječo.

Pohorska seja.

Pohorje:

Vse planince ljubim, jih objemam, dan na dan odprti jim je moj dvor, samo enkrat v letu ne sprejemam, prvega le februarja grem jaz v Maribor.

Tončka:

Kdor v soboto pride mi na Smolnik, ta izobčen kot planinski bo razkolnik?

Mara:

Kdor v soboto pride mi do Mariborske kočice, ta zleti nazaj naravnost v Hoče!

Mica:

Kdor v soboto pride k Ruški koči, ta na mrazu zunaj naj prenoči!

Pepca:

Kdor v soboto se na Klopni vrh predrne, ta na snegu zunaj živ naj zmrzne!

Pohorje:

Hvala vam — pohorske moje gracije, le zaprite kočice, vse poti in izbrisite jim vse markacije vsak, kdor pride, naj se izgubi!

Vsi:

V Maribor prenesemo raj pohorskih nebes! Pridemo v soboto: Na Planinski ples!

Pevski odsek pekov v Mariboru

priredi v soboto, dne 1. febr. v Gambri-novi dvorani veliko predpusno veselico. Na programu je: petje, humoristični nastopi, ples in veliki srčni srečolov. Svira priljubljena kapela glasbenega društva železničarskih uslužbencev in delavcev v Mariboru, pod vodstvom gospoda Schönherrja. Začetek ob 20. uri, konec jutraj. Odbor.

Rockefeller in Carnegie za človeštvo

MILIJARDO DOLARJEV ZA DOBRODELNE SVRHE.

Rockefeller starejši in mlajši ter Andrew Carnegie, ameriški milijardarji, so doslej dali v dobrodelne svrhe okroglo milijardo dolarjev (56 milijard dinarjev). To je nedvomno tako ogromna svota, da treba stvari posvetiti nekoliko pozornosti. Uporaba denarja je organizirana tako popolno, da lahko služi kot vzor dela za socialni in kulturni napredek človeštva. Rockefellerjeve dobrodelne ustanove datirajo kakih 16 let nazaj. Računa se, da je Rockefeller do konca l. 1924 dal v človekoljubne svrhe krog pol milijarde dolarjev. Štiri petine vsega je namenjeno štirim velikim korporacijam: Rockefellerjev zaklad (iz l. 1913) je namenjen blagru vsega človeštva in je znašal do l. 1925 183 milijonov dolarjev. Delo zaklada se osredotoča v medicinski odgoji in narodnem zdravju. Iz zaklada se zlasti podpira mednarodni zdravstveni zavod, pobiranje rumene kuge, malarije itd. L. 1914 se je ustanovil Kitajski medicinski zavod, ki na Kitajskem širi medicinsko znanost in higijeno potom šol, bolnic, posebnih tečajev in odgoje bolničark. V vse te svrhe je bilo danih za Kitajsko doslej nad 16 milijonov dolarjev. Za predavanja higijene na vseučiliščih Amerike in Evrope ter za štipendije kandidatov medicine iz raznih držav je šlo iz zaklada istotako na desetine milijonov dolarjev. Tudi naši državi je bilo iz tega zaklada že l. 1922 danih na razpolago v syrho povzdige higijene 30 milijonov Din. Prvi plod tega daru je zgradba Higijenskega zavoda v Zagrebu, ki je bila končana l. 1926. Za pospeševanje prosvete v Zedinjenih državah je določen tretji sklad, iz katerega se je do konca l. 1925 potrošilo nad 100 milijonov dolarjev. Z velikimi zneski je Rockefeller podprl 3 posebej razne znanstvene zavode: 40 mil. dolarjev je dal Rockefellerjevemu zavodu v New Yorku, kojega naloga je iskati povzročitelje bolezni; 74 mil. dolarjev je dal zakladu Laure Spelman, osnovanemu v spomin tej ženi, ki se je odlikovala v delu za žene in deca. Za gradnjo cerkva baptistom in nekaterim drugim veroizpovedim je dal 18 milijonov dolarjev, 45 milijonov dolarjev pa za razne svrhe v zvezi s potrebami vseučilišča v Chicagu. Tudi Rockefeller mlajši sledi očetovemu zgledu in je dozdaj razdelil v dobrodelne in prosvetne svrhe 48 milijonov dolarjev; od tega 21 milijonov za obči prosvetni sklad, ustanovljen od njegovega očeta.

Andrew Carnegie se je istotako postavil na stališče, da je treba svoje bogastvo smatrati samo kot poverjeno mu imovino in ga uporabljati v korist siromašnim bratom. Ustanovil je celo vrsto velikih zakladov v Vel. Britaniji in Zedinjenih državah. L. 1901 je bil ustanovljen »Car-

negie Trust» škotskega vseučilišča v Edinburgu s kapitalom 2 mil. funtov sterlingov. Obstoje poleg tega v Veliki Britaniji še trije »Carnegie-trusti« z dobrodelnimi cilji. V Zedinjenih državah pa je Carnegijevih »trustov« še več. V Pittsburgu se je ustanovil Carnegie Institut, ki razpolaga z 28 mil. dolarjev kapitala, ima ogromno javno knjižnico, koncertno dvorano, umetniški muzej, galerijo slik itd. Carnegie Institution of Washington (iz l. 1907) razpolaga z 22 in pol mil. dolarjev. Je to popoln znanstveni aparat za izvedbo najrazličnejših studijev, obsega eksperimentalno evolucijo, biologijo morja, zgodovinska raziskovanja, nacionalno ekonomijo in sociologijo, zemski magnetizem, botanična raziskovanja (z laboratorijem v Montereyu v Kaliforniji), vprašanje prehrane, astrometrijo, embrijologijo, evgeniko itd. Last tega zaklada je tudi observatorij na Mount Wilsonu v Kaliforniji. Publikacije zavoda uživajo velik sloves v znanstvenih krogih. Zavod ima tudi nemagnetično ladjo »Carnegie«, ki izvaja študije z ozikom na varijacije magnetskega kompasa. »Carnegie Hero Fund Commission« v Pittsburgu je institucija, ki ima posebne zaklade v Zed. državah, Franciji, Vel. Britaniji, Nemčiji, Norveški itd., iz katerih se dajejo nagrade osebam meščanskega stanu, ki so v mirnem času stavile lastno življenje na kocko za rešitev drugih. Vsi zakladi znašajo danes nad 10 mil. dolarjev.

Zaklad za pospeševanje prosvete ima krog 30 milijonov dolarjev. Izdajajo se v prvi vrsti mnogobrojne knjige o prosvetnih vprašanjih.

Zaklad za mednarodni mir v New Yorku, ustanovljen l. 1910, ima glavnice 10 mil. dolarjev in širok delokrog; angažira se za vse, kar more služiti prijateljskemu duhu in sporazumevanju med narodi. V Parizu ima podružnico za evropska vprašanja. Po vojni je ta zaklad objavil celo vrsto studij o vprašanjih narodnega gospodarstva v zvezi z zadnjo vojno.

»Carnegie Corporation of New York« ima 125 milijonov dolarjev glavnice, in služi pospeševanju in širjenju znanja med prebivalci Zedinjenih držav in je zlasti ogromno mnogo storila za javne knjižnice in za svrhe izobrazbe v Zedinjenih državah. Munificentno je podprla šole lepih umetnosti, glasbe, modernih jezikov, prava in tehnike.

Iz teh kratkih podatkov že lahko presodimo, kako ogromno korist imajo Amerika in celi svet iz zakladov Rockefellerjev in Carnegija. Je to klasičen zgled dobrodelnosti v največjem stilu, ki kaže, kako praktično znaajo Amerikanci biti dobrotvori v svrhe povzdige kulture in socialnega blagostanja vseh narodov.

nudi mesto in ki mu delajo življenje komodno.

Zanimivi so zapiski Connelovi iz zadnjih dni njegovega bivanja v prašumi koncem novembra. Mrzlo je bilo, reka Watshimes je zamrznila. Zamrznil je tudi vrelc, iz kojega je dotlej črpal vodo. 48 ur je bil brez hrane. Moral pa je neprestano donašati drva, da mu ne ugasne še ogenj, zakaj potem bi moral poginiti od mraza in glada. Napotil se je peš proti Quebecu. Prvi dan je v snežnem metežu prehodil 28 km, ostalo mu jih je še 40. Ko je prišel drugi dan k izlivu reke Mikeasas v Watshimes, je naletel na indijansko kolibo. Noge so mu krvavele od poti po ostrem ledu. Ustavil se je v kolibi in si zakuril peč. Čez dva meseca je prvič zopet jedel suho meso,

maslo in sočivje, kar je v kolibi našel.

Dne 2. dec. je Mc Connel že govoril v Montrealu v radio. Znanci so ga iz kož, v katere se je v prašumi odel, preoblekli zopet v moderno obleko in ga obrili ter skultivirali. Skopal se je v treh vodah. Ko se je telital, je konstatiral, da je v prašumi izgubil 10 kg. Da je tako dobro vzdržal mrz in druge muke prašume, pripisujejo zdravniki okolnosti, da se je hranil z mesom. Vendar pa Mc Connel vkljub vsem neprivikam, ki jih je doživel, priznava, da je življenje v prašumi, »življenje jamskega človeka« — kakor to imenujejo znanstveniki — res okrepljujoče in zdravo. Toda Mc Connel si ne želi več nazaj, da bi v kanadski prašumi igral Adama današnje dobe.

New York — metropola bodočnosti

Pred 37 leti, torej l. 1893, je na celem področju »Velikega New Yorka« prebivalo 5 milijonov ljudi. Ni še bilo tam ne podzemskih železnic, ne omnibusev, zračna železnica je bila v prvih početkih. Edina direktna zveza med petero občinami, ki tvorijo New York (Manhattan, Richmond, Queen, Broocklin in Broux), je bil slovit broocklinški most. Večji del prometa se je vršil z nebrojnim prevozili, ki so bila zelo počasna. Velike prodore pod East Riverom in Hudson Riverom so pričeli šele kasneje graditi.

L. 1893 je bila zgrajena Pulitzerova zgradba, kjer se tiska list »World«. To je bil prvi nebotičnik sveta, s 15 nadstropji. Sodobniki so ga nazivali »svetovno čudo«. Danes pa že povsod rušijo nebotičnike s 30 do 40 nadstropji, ker jih smatrajo za zastarele in so mnenja, da treba z ozirom na visoke cene zemljišč graditi še večje zgradbe. Komaj je kak arhitekt napravil nov načrt in opremil svoj nebotičnik z vsemi najmodernejšimi pridobitvami, evo vam že konkurence, ki izumi še kaj boljšega in popolnejšega. Woolworthovi zgradbi s 56 nadstropji je sledila Chaninova šestdesetnadstropnica, tej Chryslerjeva sedemdesetnadstropnica, in danes zrade na zemljišču starega Waldorf Astoria hotela 80-nadstropni Empire State Building. In stavbenik si je povrh še vtupil v glavo, da hoče urediti ta nebotičnik v obliki jarbole za vsidranje Zeppelinov. Malokdo gleda pri vseh teh zgradbah na stroške. Tako se zgodi, da so cela nadstropja prazna, ker ni najemnikov, ki bi se vselili.

Veliki New York skupno z Jersey City, Hoboken, Newark in drugimi danes še samostojnimi občinami šteje danes krog 10 milijonov. To število se bo po računih strokovnjakov do l. 1965. podvojilo, torej dvignilo na 20 milijonov. Takrat bo obsegal New York 5528 četvornih milj. Nad polovico (2895 milj.) pripada državi New York, 2220 državi New Jersey, 413 milj. državi Connecticut. Skupna površina velikega New Yorka je 250-krat tako velika kakor Manhattan Island, sree in jedro New Yorka, in štirikrat večja kot Rhode Island, najmanjša država USA.

Naravno je, da zahtevata ogromni prostor in silni porast prebivalstva izredno prometno službo in nova stanovanja. Regulacijski načrt Velikega New Yorka je izdan pod parolo: bodočih 20 milijonov prebivalcev New Yorka mora stanovati udobnejše in zdraveje nego današnjih 10 milijonov.

Nadaljevanje Vatikanskega koncila iz l. 1870.

Kakor znano, je bil cerkveni koncil l. 1870 prekinjen, ker je Italija zavzela Rim, odnosno takozvano papeško državo. Sedaj, ko ima papež na podlagi lateranske pogodbe zopet svojo državo, namerava sklicati v bližnji bodočnosti nadaljevanje koncila.

Sport

Gradjanski 1911 ponovno član Z. N. P.-a. Upravni odbor Jug. nog. saveza je odredil, da se mora Gradjanski 1911 zopet sprejeti kot redni član.

Trainer F. Koželuh v Zagrebu.

SK Concordiji v Zagrebu je uspelo, da za svojo teniško sekcijo angažira znanega trenerja Františka Koželuha, brata svetovnega prvaka Jana Koželuha.

ISSK Maribor.

Drevi ob 20. uri seja upravnega odbora v Grajski kleti.

Male sportne vesti.

Mednarodni savez za hockey na ledu je sklenil, da se prične svetovno prvenstvo dne 31. tm. v Davosu, ako se vreme v Chamonixu ne popravi. — V Beogradu so ustanovili posebno boks-zvezo, ki pa ni bila priznana od mednarodne zveze v Londonu, ker v naši državi že obstoja težkoatletična in boks zveza. Pravila mednarodne zveze dovoljujejo namreč samo po eno zvezo v vsaki državi. — Graška hockey reprezentanca je bila v Celovcu od KAC poražena prvi dan v razmerju 7:0, drugi dan pa 8:0.

260 let trajajoči požar

Že svoječasno smo poročali, da divja v petrolejskem revirju v Moreniju na Romunskem že celih 8 mesecev strašen požar. Ognjeni zubli švigajo noč in dan proti nebu, prasketanje ognja v zraku je neznošno in vsi dosedanja poizkusi, da bi ta gigantski požar vsaj deloma zaježili, so se dosedaj ponesrečili. Milijonske vrednosti se uničujejo vsak dan.

Marsikdo bo mislil, da je ta požar, vsaj kar se tiče trajanja, največji, kar jih je kedaj bilo. A temu ni tako. V Kentuckiju so se nekda vneli jamski plini in je razsajal požar nič manj kot 50 let. Pogasiti so ga mogli končno le na ta način, da so napravili od bližnje reke do rudnika prekop, nakar so spustili vodne mase v rove.

V New Straitsvillu v Zedinjenih državah so l. 1884 stavkali rudarji. Da prisilijo delodajalce k popustljivosti, so zažgali nič manj kot 8 rogov. Izvrstni premog gori še sedaj in se požar vedno bolj razširja. Divja že 46 let. Še dalj pa razsaja ogenj v premogovniku v Carbondulu v Pensilvaniji. Ogroža celo že zemeljsko površino, vendar pa se je prebivalstvo nanj že tako navadilo, da se za veliko nesrečo niti ne zmeni več, temveč jo celo izkorišča kot znamenitost. Nad milijon ton premoga in še več se je že izpremenilo v pepel, vendar ni niti misliti na to, da bi se kedaj posrečilo ta dva požara zadušiti. Morda bosta trajala ravno tako dolgo, kakor jamski požar, ki je nastal 20 let po končanju 30letne vojne, ki je trajala od 1618—1648 in razsaja še dandanes pri Sv. Ingbertu ob Saaru kakor v zasmeh človeštvu. Leta 1668 se je pojavil prvi plamen in zanetil požar, proti kateremu je tudi najmočnejše zidovje brez moči. Človek, ki je osvojil že zrak in premostil morja, je tu popolnoma brez moči kakor otrok. 260 let ni zadostovalo, da bi premagal ta zbesneli element.

Papež otožen

Pariški listi poročajo, da je papež Pij XI. že več mesecev silno otožen in sicer radi podpisa lateranske pogodbe z Italijo, kar smatra sedaj za težko pogreško. Papež je imel že pred podpisom pogodbe težke pomisleke, vendar se je njegovemu državnemu tajniku, kardinalu Gasparriju posrečilo, da je končno razpršil vse njegove dvome in pogodbo podpisal. Sedaj pa baje papeža radi podpisa pogodbe peče vest še bolj kakor poprej.

NADEVANI KLOBASNI OSOLJENCI (WURSTEL-SALZ-STANGERL)

samo v soboto, dne 1. februarja. — Dnevno sveži krofi po 1.50 Din, preprodajalci popust

Pekarna Schmid, Maribor, Jurčičeva ulica 6

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

14

Cezar si je srdito grizel brke. Aleksander VI. je sedel k njemu, prijel ga za roko in dodal, opazujoč ga od strani: »Dekle je lepo, da veš!... Ta Beatrice je tako krasna, da bi — bogme! — še papeža zapeljala!« Cezar je zmignil z ramami: Papež je vstal. »Vidim, da ti ta reč ni pogodu...« Cezar je trdovratno molčal. »Naj bo!« je povzel stari Borgia in ga pomeril s pogledom, polnim nepopisne zlobe. »Odrekam se svojemu namenu... Posrečilo se mi bo najti sredstvo, da obranim sebe in tudi tebe, ne da bi te moral siliti v ta neprijetni zakon z malo Primavero...« Cezar je planil pokoncu. Ves je bil prebledel. »Kako ste rekli, oče?« je dejal s hripavim glasom. »Rekel sem: Primavera... Primavera, to je priimek, ki ga je Beatrice dobila od ljudi...« »Vi pravite, da je Primavera hči grofa Alma?« »Saj sen ti dejal, per bacco! Kaj je to takšnega, da se razburjaš?« Cezar je glasno zasopel, nategnil svoj pas in se okrenil proti papežu: »Oče, kdaj treba marširati nad Monteforte?« »To ti povem v štirih dneh... Torej si pripravljen?« »Da,« je rekel Cezar, stiskaje zobe. »Dobro!... Zdaj idi in se pobrigaj za pogreb ubogega Francesca. Pravili so mi, da je narod zaradi te reči nekaj nemiren...« Cezar je odšel in odhajaje zaničljivo dvignil rame. Papež je par trenutkov poslušal pojemajoči žvenket njegovih ostrog, ki so odmevale po tlaku dvoran. Nato je zamrmral eno samo besedo: »Tepec!...«

Cezar pa, ko je prehodil dolgo vrsto dvoran, je zavil navzdol po stopnicah, ki so jim sledile druge... in se je znašel naposled v prostranih kletih Svetoangelskega gradu. Spremljal ga ni nihče.

Na dnu kleti — bil je to ogromen voz podzemskih prostorov — je odprl na tleh nekakšna vrata in se spustil še niže. In zdaj je došel v okroglo votlino.

Tu se je uprl z obema rokama v kamen, ki se v ničemer ni ločil od drugih — in zid se je odprl ter dal prehod za enega posameznega človeka. Na tem mestu se je začel tesen hodnik, ves temen in vlažen. Cezar je stopil vanj brez luči.

Ta hodnik je bil sloveči podzemeljski rov, ki je vezal Vatikan s Svetoangelskim gradom. Tiste čase je

vedelo za ta podzemeljski hodnik samo troje ljudi.

In ti trije ljudje so bili: papež, Cezar in Lukrecija.

VIII.

Menih na delu.

Ločili smo se od viteza de Ragastens, ko je stopil v častno dvorano, ki je ležala pred zasebnimi prostori Cezarja Borgia v Svetoangelskem gradu. Po obširnem in zasmehljivem predstavljanju barona Astorra se je bila vsa množica dvorjanov obrnila proti novodošlec. Vitez jih je pozdravil s tisto predrzno spretnostjo, ki je ni znal pokazati nihče razen njega.

»Gospoda,« je dejal s skromnostjo, ki se je zdela več nego nesramna, »preveč ljubezno je od gospoda barona Astorra, če vas spominja, da mi je bila dana sreča, zadeti ga šestkrat po vrsti.«

Astorra je prebledel ter se ozrl naokoli, kakor da prosi svoje prijatelje pomoči. Očividno je bilo, da na polju jezika ne zmore borbe z vitezom. Mlad človek je stopil naprej in pozdravil Ragastensa rekoč:

»Torej, gospod vitez je prišel... kako si že rekel, Astorra? — da bi nas učil borenja?«

»Na vašo razpolago sem, gospod,« je dejal Ragastens s svojo neomadeževano vljudnostjo.

»Pazi, dragi Rinaldo,« je dejal Astorra s smehom. »Gospod ima strašno ime: njemu je ime vitez Rapir!«

Krohot je izbruhnil okrog Ragastensa.

»Bogme!« je vzkliknil Rinaldo, »srečen bi bil, da poizkusim, koliko je opravičenega v tem imenu...«

»To vam bo težavno,« je odgovoril Ragastens.

»Kako to, izvolite?«

»Zato, ker vas nočem bti.«

»Recite rajši, ker se ne marate bti.«

»To ni res... Ničesar si bolj ne želim, kakor dati vam tisto skromno lekcijo, ki se mi vidi, da je ne potrebujete nič manj kot najin prijatelj baron Astorra.«

Vsi naokrog so bili umolkli, čakajoči, kakšne posledice bo imel izziv. Vitez je nadaljeval:

»Nesreča je hotela, da sem se včeraj zaprisegel...«

»Ali ste prisegli, da se ne boste več izpostavljali nevarnosti?«

»Tega ne; a ker sem videl, kako lahko je zadeti vas Rimljane...«

Začulo se je preteče mrmranje.

»Takrat,« je nadaljeval Ragastens s svojim večnim smehljajem, »se me je polastilo kesanje in sočutje...«

»In potem?« je kriknil Rinaldo, bled od gneva.

»In potem sem prisegel, da ne sprejemem v Rimu nobenega dvoboja več, razen z dvema nasprotnikoma... Zapomnite si... za moj rapir je treba dveh nasprotnikov — najmanj!«

»Krist in Madona!... Tisoč satanov! Smrt božja! Grom in peklo!«

Takšni in enaki vzkliki so bruhili iz raznih ust, izpačenih od jeze. V istem hipu se je zablistalo troje

mečev, med njimi tudi Rinaldov.

»Zahteval sem dva, ponujajo se mi trije... Sprejemam jih, ker se mi ponujajo!«

Nemudoma je potegnil svoj rapir ter se postavil v nastop, ves ozarjen od ponosne smelosti svojega poguma.

Velik krog se je napravil okrog njega. In že je naskočila vsa trojica obenem. Meči so švigali po zraku; dolgi rapir Ragastensa se je obdajal z bliski...

»Gospodje,« se jim je posmehoval, »za danes bo navadna lekcija... Videli boste, kako se požene troje mečev, v elegantnih lokih po zraku... Pazite... ena!...«

Eden izmed trojice sabljačev je srdito vzkliknil: meč mu je odletel iz rok.

»Dve!« je nadaljeval vitez nenadoma. Zdaj je odletel Rinaldov meč.

»Moj meč! Moj meč!« je kriknil Rinaldo, bled od sramu in od srda.

In prodrl je krog gledalcev ter skočil za mečem. A meč je bil skrivljen...

V tistem hipu, ko se je sklonil, da bi ga pobral, je pristopil k njemu menih, ki je stal v temnem kotu in opazoval razvoj tega prizora. Razgrnil je svoj plašč in pomolel Rinaldu gol rapir:

»Náte drugega,« je dejal, »ta se ne skrivi. Zaradi časti Rima in zaradi blagra nas vseh, zadenite tega nesramneža, pa najsi bo še tako malo...«

Rinaldo ga ni poslušal. Pograbil je meč, ki mu ga je menih ponujal, planil proti vitezu de Ragastens in se postavil v nastop kakor nalašč v trenutku, ko je vitez zakričal:

»Tri!«

In zares — njegov tretji nasprotnik je bil razorožen.

»Ah, ah,« je dejal Ragastens ter se obrnil k napadalcu, »zdi se, da vam ena lekcija ne zadošča... Všeč mi je takšna gorečnost... Glej, glej! Nov meč imate?... Mislim sem, da sem vašega zvil...«

Rinaldo ni rekel besedice; hladnokrvno se je boril dalje, s trdno voljo, da vsaj enkrat zadene neukrotljivega viteza.

»Vidim, da niste dobro razumeli,« je povzel ta. »Náte, le dobro pogledajte... Najprej vam omamim zapetje s temi udarljaji... tako!... Nato, s tole vrsto dvojnih udarcev, vam vežem meč... še en udarec... in... to so zdaj štirje!«

Zopet je odletel Rinaldov meč. Opisal je lok po zraku in zletel na drugo stran kroga gledalcev... Zaslišal se je lahek vzkrík: orožje je ob svojem padcu oprasnilo roko nekega lakaja, ki je šel mimo.

»Nič hudega!« je dejal menih, ki je priskočil k lakaju. »Molči in pojd z mano. Jaz ti v trenutku ozdravim to reč.«

(Nadaljevanje sledi)

NAZNANILO!

Najnovejše in najfinelše krème in marcipanske specialitete, kremove torte in marcipansko pecivo; priznано najboljša pustne krape za gostilne, kavarne in prireditve, komad po

Din 1'50 priporoča prva mariborska slaščičarna

313

J. PELIKAN, MARIBOR, GOSPOSKA UL. 25

Mali oglasi, ki jih objavljajo posamezniki in podjetja, ki želijo objaviti svoje oglase, plačajo vsake besede 30 p, najmanjši znesek Din 5.--

Mali oglasi

Zahteva, doplačevanje in oglaševanje v trgovski ali reklamni zvezi: vsake besede 50 p, najmanjši znesek Din 10.--

20% kronske bone kupimo!

Plačamo najvišjo dnevno ceno. Pro-mena, bančna družba, Maribor, Cankarjeva ulica 14. 307

Abonente

sprejemam na prvovrstno domačo hrano dnevno Din 13 ali 15. Točim vedno sveže pivo iz sodčka, kakor tudi samo odlična domača vina. Salon-sko kegljišče klubom in splošno na razpolago. Priporoča se Ivan Kos, gostilničar, Maribor, Cvetlična ul. 11. 14

Dilaka

sprejemam takoj v prav dobro oskrbo. Maistrova 14; II. nadstr., vrata 6. 309

Stanovanje,

dve sobi in kuhinja, takoj oddam. Naslov v upravi lista. 322

Solčna ponjava,

ca. 700x220 cm z železnim ustrojem vred, za trgovino, kakor tudi razne izložbene omarice ceneno na prodaj. Vprašati v trgovini Slomškov trg št. 6. 290

Prostovoljno gasilno društvo

Pekre, priredi v nedeljo 2. februarja 1930. plesni venček s srečolovom v gostilni g. Tomše v Pekrah. Za dobra jedila in pristno pekarsko kapljico skrbi gostilničar. Začetek ob 15. uri. 315

Nove spalne in jedilne sobe, pulitirane po najmodernejših vzorcih, prodam po konkurenčni ceni. Mizarstvo Rudolf Kompara, Aleksandrova cesta 48. 285

Gospodična ali gospa, ki položi Din 5000 do 10.000 kot kavcijo dobi s 1. marcem stalno službo blagajničarke. Pismene ponudbe na upravo pod »Kavcija«. 308

Park kavarne odprta čez celo zimo. 206

Sobo, čedno opremljeno, tik glavnega kolo-dvora oddam. Aleksandrova cesta 48, I. nadstr. 286

1 ali 2 veliki prazni ali meblirani sobi v sredini mesta oddam v najem event. z vso oskrbo; naslov v upravi. 287

Profesor

daje instrukcije iz matematike, francoskega in nemškega jezika. Naslov v upravi lista. 301

Kolesarsko društvo »Poštela« v Radvanju priredi v nedeljo, dne 2. februarja

VESELICO

»ZLATE JABOLKE«

v gostilni Fuchs v Novi vasi

Za dobra vina ter izvrstno kuhinjo skrbi gostilničarka. Začetek ob 15. uri. Vstopnine ni. Na obilen obisk vljudno vabi društvo 320

»Poštela«.

OTVORITVENO NAZNANILO!

Dovoljujem si cenjenemu občinstvu vljudno naznaniti, da otvorim z današnjim dnem na Teznu šte. 12

MESNICO IN GOSTILNO

Spristnimi, narav. vini, toplo in mrzlo kuhinjo, ter prvovrstnim cenanim govejim mesom je dobro preskrbljeno. Za prav obilen obisk se priporočata 323

A. in A. FLIS, mesar in gostilničar.

Mesto denarja

20% kronske bone

prevzamem pri nakupu vsega manufakturnega blaga v moji trgovini. Bone vračunam najugodnejše. 318

L. Ornik, Maribor, Koroška 9